

מראי מקומות- חולין צ"ו

מידי דסמכינן אטביעות עינא" [וצ"ע כוונתו, ואולי כוונתו דאף אם אין מוכח מכאן דטביעות עין לא עדיף מסימנים, אולם כיון דמוכיחין דטביעות עין מהני, א"כ זה קים לן דהיכא דמהני טביעות עין עדיף טפי מסימנים].

(ג) **אלא בטביעות עינא דקלא- העיר היעב"ץ,** א"כ איך חרש מותר באשתו בלילה, וכן מי שהוא חרש וסומא גם ביום. וכ' ע"פ מש"כ הרש"ל בתשו', דהא דאמר' דצריכין טביעות עין, זהו רק כשמוצאה שלא במקומה, אבל היכא שמוצאה בחדרה, אז אי"צ טביעות עין. אלא דהק' דא"כ מהו הכרח הגמ' בכלל, לימא דאה"נ, אינה מותרת אלא במקומה, וטביעות עין לא מהני, והניח בקו'. **וע"ע בקצות (פ"א, י"ג)** שכ' להוכיח כמו שציידד הפרי חדש לומר דלא מהני טביעות עינא דקלא אלא לענין איסור, אבל לא לענין ממון או נפשות. וע' בנתיבות (שם, ז') דחולק על הקצות, וכ' דאם מהני לאיסורא, כש"כ דמהני לממון, וע"ש איך שביאר למה לא מהני לנפשות.

(ד) **פלניא דהאי סימני' והאי סימני' קטל נפשא,** לא קטלינן ליי- הק' תוס', הא משיאין אשה ע"פ סימנין, ואם אח"כ תזנה, קטלי' לה, דסמכינן על העדים להחזיקה לא"א אף לענין קטלא, ומ"ש. ותי' דאה"נ, בכה"ג דאין מוכח דהיתה אשת איש בשעת הזנות אלא מכח הסימנים, לא סמכינן על הסימנים להורגה, וכמו דאמר' דאין האחין יורדין לנחלה ע"פ ע"א שהעיד שמת בעלה. וע' ברעק"א שהק' על תוס' דלימא דכיון דהוחזקה להיות פנוי' שעה א' ע"י הסימנים או העד א', א"כ ליהוי כמו היכא שבא עד א' והעיד על חתיכה זו דחלב הוא, דאם בא אחר ואכלו בפני עדים, לוקין עליו, משום דהוחזקה החלב ע"י הע"א, ונימא דה"ה כאן, דהוחזקה פנוי' ע"י הסימנים, וממילא עכשיו היא אשת איש לשני, ואף דעכשיו ודאי ידוע דהראשון מת, אנו מחזיקין אותה בחזקת א"א ודאי, ע"ש מש"כ בזה. **וע' בנודע ביהודה (קמא, אה"ע נ"א),** שהק' למ"ד סימנין דאורייתא, למה באמת לא קטלינן ע"פ סימנין. ותי' דאם סימנין דאורייתא, זהו נלמד מאבדה,

(א) **ולא מהדרי' בטביעות עינא- הק' תוס',** מה ענין זה לסוגיין, הרי הא דבאבדה אין מחזירין בטביעות עין אינו משום דאין טביעות עין ראי' טובה, אלא משום דחיישינן שהוא משקר, ובאמת מחזירין לצורבא מרבנן בטביעות עין. ותי' דהכא מיירי בטביעות עין כל דהו, ומה דמחזירין לצורבא מרבנן, היינו בטביעות עין גמור. אולם ע' ברמב"ן דפי' באו"א, דהיינו דה"א דמה שמהדרינן רק לצורבא מרבנן, היינו משום שהוא בקי וחכים בכל מילי טפי משאר אינשי, וא"כ אף דסימנין עדיפי מטביעות עין, מ"מ לצורבא מרבנן מחזירין אף בטביעות עין. אולם עכשיו דמוכיחין דזה אינו, אלא דבאמת טביעות עין עדיף מסימנין, א"כ צריכין לומר דמה דמחזירין לצורבא מרבנן דוקא, היינו משום דע"ה אינו נאמן בזה, ולא משום שיש קלישות בראי' דטביעות עין. וע' ברעק"א שהק' דלדעת תוס' ק' למסקנא, דלמה באמת אינו מחזיר בטביעות עין כל דהו, הרי מבואר למעשה דטביעות עין כל דהו עדיף מסימנין, והניח בצ"ע. אולם ע' בריטב"א כאן דכ' בדעת תוס' דאכן למסקנא אה"נ, לאחר שמוכיחין דטביעות עין כל דהו מהני לכל דברים אלו, מהני גם לענין השבת אבידה. וע"ש עוד דכ' לחדש דכיון דמה שאין הע"ה נאמן בטביעות עינא הוא משום חשש משקר, א"כ אם אינו מעיד על שלו, אלא אומר דיש לו טביעות עינא דכלים אלו של פלוני הם, באמת נאמן.

(ב) **השתא דשמעתיהו להני שמעתתא, אמינא טביעות עינא עדיפא- ויש לעי',** מהו הראי' דעדיפא, אולי שוים הם. ובגליון ציין להא דאי' בתוס' בברכות (נ.) דיש מקומות דעדיף לאו דוקא אלא כי הדדי נינהו. אבל בהערות להגרי"ש העיר דלכא' לא שייך לומר כן כאן, שהרי מבואר בהמשך דהגמ' הביא ראיות דבאמת טביעות עינא עדיפא. וע' בריטב"א שתי' וי"ל, דקים לן דכל היכא דאמר' דטביעות עינא מילתא דטפי עדיף וקשוט מסימנים, ונפק"מ דאי אתו תרוייהו לקמן, דיהבינן לטביעות עינא ולא לסימנא בכל

נתבשל גיד בבשר בעלמא, הדין הוא דאם יש ששים בקדרה כנגד הגיד דבטל בששים.

(ח) **כיצד משערין אותה - ע' במאירי**, שביאר דמה שהמשנה שואל זה הוא משום דא"א לעמוד על הטעם (ואפי' בקפילא עכו"ם), משום דגיד וירך טעם שוה להם, וע"כ צריך לשער ע"פ דבר אחר, והיינו בשר בלפת.

(ט) **כיצד משערין אותה כבשר בלפת - פרש"י**, דהלכה למשה מסיני הוא דמשערין בשיעור זה. ותמה **רעק"א**, ממ"נ, אי מבשל לה בשאינו מינו, הרי שי' רש"י הוא דטעם כעיקר לאו דאורייתא. ואם במינו, הרי בטל הוא ברוב. עוד הק' רעק"א, אמאי משערין בבשר בלפת, הרי מה דלא משערין בגיד בירך הוא משום דטעמם שוה, אבל למה צריך לשער בבשר בלפת, הו"ל לשער בגיד בלפת, והניח בצ"ע. וכ' **החתם סופר** דיש ציורים דדין טכ"ע הוא דאורייתא, ולמשל לענין קדשים, ובשר בחלב, או היכא דנמוח האיסור. וע"ע **בהערות להגרי"ש**, שהביא מש"כ **הריטב"א** ו**הרשב"א** בעירובין בשם **הראב"ד** דהק' כע"ז אהא דאי' שם דאי' הלמ"מ דשיעור לחי הוא ד' טפחים, אע"ג דכל דין לחי הוא דין דרבנן, ותי' הראב"ד דהלמ"מ הוא שאם יבואו רבנן ויקבעו הלכה זו, זה יהי' השיעור, וא"כ י"ל דה"ה כאן. וע"ע **בתפארת יעקב** שהעיר דלכא' משמע מדברי רש"י דמה שמשערין בשר בלפת, אין שיעורי בששים, דאם הוי ששים, לימא דהלכה למשה מסיני הוא שהוא ששים, ולמה צריך לומר דתלוי בבשר בלפת. וע"ש שהביא דבאמת מדברי הר"ן מבואר דהשיעור הוא ששים, אבל בדברי רש"י רצה לומר דזה אינו, דרק בסיפא, דנתערב גידין בגידין, דא"א לעמוד על הטעם, בזה שפיר אמרי' דבטל בששים, אבל ברישא, הרי שפיר י"ל דתלוי באם נותן טעם בפועל או לא, וע"ש עוד באריכות.

(י) **והרוטב בנותן טעם - כ' התפארת יעקב** דנראה דחידוש של בבא זו היינו דלא אמרי' דהרוטב צריך להיות ששים כנגד כל החתיכות, כיון דכולם אסורים לאכול, אלא אין צריך אלא ששים כנגד הגיד האחד של

ובאבידה הרי אין שום אדם טוען ברי כנגד הסימנין, וא"כ שפיר י"ל דמהני הסימנין להשיב אבידה, וגם להשיא אשה, לפי שאין מי שטוען כנגדו לומר דלא מת בעלה, או דאי"ז האבידה שלו. אבל אם באו עדים לומר דפלוגי שיש בו סימנין אלו קטל נפשא, הרי הוא אומר דלא קטל, וא"כ נמצא דהוי סימנין כנגד טענת ברי, וא"כ בכה"ג י"ל דלא אזלי בתר סימנין (ולפ"ז פשוט דאם זינתה לאחר שנשאת ע"פ סימנין, ודאי נהרגה, וכ"כ הנו"ב שם, ודלא כתוס'. וע"ש עוד מש"כ לענין אם מודה דקטל נפשא, דאולי גם בזה לא קטלינן לי', ע"ש לביאורו).

(ה) **השתא לא חזיתך ספיתא לי איסורא - אי' בהערות להגרי"ש** דלכא' יש להעיר מכאן על שי' **הנתיבות** (רל"ד, ג') הידוע דעבירה דרבנן אם עברו בשוגג אין צריך כפרה, דאיסור דרבנן אינו בעצם, אלא מחמת המרידה שבו, וזה אין שייך בשוגג, וא"כ למה הוי זה איסור, הרי למסקנא אמרי' דהי' רק איסור דרבנן לר"מ דהי' רוצה ליתן לו. ותי' דשאני הכא, דהי' זה בחזקת איסור, ואי"ז כמו שאין ידוע שיש בה איסור בכלל.

(ו) **מ"ט דרבנן, ברי' היא - ובביאור** הוא דלוקה על ברי', כ' **תוס'** דהיינו משום דכי אמר רחמנא לא תאכל גיד וכו', משמע דאסור בין גדול ובין קטן, וא"כ אסור בברי' אפי' פחות מכזית. אולם ע' **ברש"י בשבועות** (כא: דכ' שהוא משום שברי' חשוב הוא. ובביאור הא דברי' לא בטלה, ע' ביד **יהודה** (ק', א'), דביאר דלפי רש"י הוי ג"כ משום דחשוב, דלכן אינו בטל. ולפי **תוס'**, ביאר היד יהודה דכיון דהחמיר התורה על ברי' ללקות עליו בכל שהוא, החמירו חכמים שג"כ לא יהי' בטל. וכן הביא **מספר התרומות**, דכ' דזהו הביאור בהא דברי' לא יתבטל.

(ז) **ירך שנתבשל בה גיד הנשה - דייק הראש יוסף** דנקט מתני' ירך, ולא סתם דנתבשל הגיד בבשר, לאשמעינן אתא דהיכא דהוי איסור דבוק, דהגיד דבוק להירך, אז הדין הוא דצריך להיות א' מששים של הירך עצמו, ולא מכל מה שהוא בקדרה, אבל היכא דהי'

איסור. ולא עוד, אלא אפי' כל הגידין מצטרפים עם הרוטב לבטל טעם האיסור בששים, שהרי מה שהם אסורים, אינו מחמת עצמותן, אלא מספק שמא כל א' מהם הוא של איסור.

יא) **עד שמגיע לגיד- כ' תוס' דלאו דוקא לגיד** ממש, דצריך לשייר כדי קליפה, ואפי' צריך נטילה צריך לשייר שם, דלא אשכחן בשום מקום שיהי' סגי לצלי בכדי קליפה בלחוד, אלא צריך כדי נטילה. וע' בתורת הבית להרשב"א (ד', א', כא.) דכ' דיש שאוסר כדי נטילה, אבל הרשב"א עצמו כ' כדי קליפה. וע"ע בכסף משנה (מאכ"א ט"ו, ל"ב), שכ' בדעת הרמב"ם דבאמת יכול לאכול עד שמגיע לגיד ממש, דס"ל דצלי אינו מפעפע, ואפי' אם מפעפע קצת, דבר מועט הוא ונתבטל.